

Briselē, 27.7.2018
COM(2018) 350 final

2018/0214 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

**par Eiropas Savienības pievienošanos Lisabonas Vienošanās par cilmes vietu
nosaukumiem un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm Ženēvas aktam**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Lisabonas Vienošanās par cilmes vietu nosaukumu aizsardzību un to starptautisko reģistrāciju (1958) (turpmāk “Lisabonas vienošanās”) ir līgums, ko pārvalda Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācija (WIPO), un tam var pievienoties jauni dalībnieki, kas ir Parīzes konvencijas par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību puses. Minētās vienošanās dalībpusēm ir pienākums aizsargāt savā teritorijā pārējo dalībpušu cilmes vietu nosaukumus, kas ir atzīti un aizsargāti kā tādi izcelsmes valstī un reģistrēti WIPO Starptautiskajā birojā, ja vien tās viena gada laikā no reģistrācijas pieprasījuma dienas nepaziņo, ka tās nevar nodrošināt aizsardzību.

Lisabonas vienošanās dalībpusēs ir septiņas Savienības dalībvalstis: Bulgārija (kopš 1975. gada), Čehijas Republika (kopš 1993. gada), Slovākija (kopš 1993. gada), Francija (kopš 1966. gada), Ungārija (kopš 1967. gada), Itālija (kopš 1968. gada) un Portugāle (kopš 1966. gada). Trīs Savienības dalībvalstis (Grieķija, Rumānija un Spānija) minēto vienošanos ir parakstījušas, taču nav ratificējušas. Savienība pati par sevi nav dalībpuše, jo Lisabonas vienošanās nosaka, ka tās dalībpusēs var būt tikai valstis.

Laikposmā no 2009. līdz 2015. gadam Lisabonas vienošanās tika pārskatīta, lai i) pilnveidotu tās pašreizējo satvaru, ii) iekļautu noteikumus, ar kuriem precizē, ka Lisabonas sistēma ir piemērojama arī attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, un iii) iekļautu iespēju, ka minētajam līgumam var pievienoties starpvaldību organizācijas, piemēram, ES.

Padome 2015. gada 7. maijā pieņēma lēmumu, ar ko Komisija tika pilnvarota piedalīties diplomātiskajā konferencē, kura notika Ženēvā no 2015. gada 11. maija līdz 21. maijam un kuras ietvaros 2015. gada 20. maijā tika pieņemts Lisabonas Vienošanās par cilmes vietu nosaukumiem un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm Ženēvas akts (turpmāk “Ženēvas akts”). Ņemot vērā Tiesas 2017. gada 25. oktobra spriedumu lietā C-389/15, minētais lēmums tika aizstāts ar Padomes 2018. gada 5. marta Lēmumu (ES) 2018/416, ar ko pilnvaro sākt sarunas par pārskatītu Lisabonas vienošanos par cilmes vietas nosaukumiem un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm.

Ar Ženēvas aktu Lisabonas sistēmas darbības joma tiek paplašināta, lai aptvertu ne vien cilmes vietu nosaukumus, bet arī visas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes. Ženēvas akts ir saderīgs ar PTO Līgumu par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem (“TRIPS līgums”) un attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem par lauksaimniecības produktu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību un ļauj starptautiskām organizācijām (piem., Eiropas Savienībai) kļūt par dalībpusēm.

Pārskatītā vienošanās definē noteikumus, nosacījumus un procesus, atbilstoši kuriem dalībpusēs var prasīt, lai tiktu aizsargāti reģistrētu cilmes vietu nosaukumi un ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, vienlaikus nosakot attiecīgus aizsardzības pasākumus un pārejas laikus konkrētām struktūrām.

Attiecībā uz pieteikumu iesniegšanas un starptautiskās reģistrācijas procedūru — dalībpusēs var pieprasīt paziņojumu par izmantošanas nodomu, ja tas ir vajadzīgs aizsardzībai atbilstoši to vietējiem tiesību aktiem (Ženēvas akta 5. panta 5. punkts un Lisabonas vienošanās un Lisabonas vienošanās Ženēvas akta Kopīgā reglamenta

(“Kopīgais reglaments”) 5. noteikuma 4. punkts). Attiecībā uz informāciju par saikni starp produkta iezīmēm un tā ģeogrāfiskās izcelsmes norādi —, kuru saskaņā ar veco Lisabonas vienošanos var sniegt pēc izvēles, cilmes vietas nosaukuma vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzība dalībpusē netiks nodrošināta, ja šī prasība attiecīgajā dalībpusē būs obligāta, taču pieteikums tai neatbildīs. Pieteikumos norāda, vai — ciktāl ir zināms to iesniedzējiem — aizsardzība nav piešķirta par konkrētiem cilmes vietas nosaukuma vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādes elementiem (5. noteikuma 5. punkts).

Reģistrācijas maksas ir palielinātas no CHF 500 līdz CHF 1000, un ir paredzēta turpmāka elastība, lai dalībvalstis pēc vajadzības varētu veikt papildu iemaksas budžetā. Par ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, ko pārceļ no vecās sistēmas uz jauno, ir jāmaksā pārejas maksa CHF 500. Dalībpusē var pieprasīt individuālu maksu, lai segtu izmaksas saistībā ar starptautiskās reģistrācijas izskatīšanu pēc būtības.

Ženēvas akta 9. pantā ir noteikts katras dalībpusē pienākums aizsargāt reģistrētus cilmes vietu nosaukumus un ģeogrāfiskās izcelsmes norādes savā teritorijā un atbilstoši savai tiesību sistēmai un praksei, bet saskaņā ar šā akta nosacījumiem un ievērojot jebkuru atteikumu, atsacīšanos, atzīšanu par spēkā neesošu vai atcelšanu, kas var kļūt piemērojama attiecībā uz tās teritoriju.

Ženēvas akta 11. pantā ir noteikts aizsardzības saturs. Minētā akta 11. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka katrai dalībpusē ir jānodrošina tiesiskie līdzekļi, lai novērstu cilmes vietas nosaukuma vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādes izmantošanu attiecībā uz tāda paša veida, bet atšķirīgas izcelsmes precēm, un attiecībā uz precēm, kas nav tāda paša veida preces, vai pakalpojumiem, ja šāda izmantošana norādītu uz (vai liecinātu par) saistību starp šādām precēm vai pakalpojumiem un aizsardzības saņēmējiem un varētu kaitēt to interesēm vai graut vai mazināt cilmes vietas nosaukuma (CVN) / ģeogrāfiskās izcelsmes norādes (ĢIN) reputāciju, vai ja šādā izmantošanā negodīgi tiktu gūts labums no minētās reputācijas. Turklāt 11. panta 1. punkta b) apakšpunkts attiecas uz jebkuru citu praksi, kas var maldināt patērētājus par preču patieso izcelsmi, izcelšanos vai veidu. Ar 11. panta 2. punktu būtībā tiek paplašināta 11. panta 1. punkta a) apakšpunkta piemērošana, aptverot arī gadījumus, kas paredzēti *TRIPS* līguma 23. panta 1. punktā (“pat ja ir norādīta preču patiesā izcelsme vai ja cilmes vietas nosaukums vai ģeogrāfiskās izcelsmes norāde tiek lietota tulkotā veidā vai ir papildināta ar tādiem vārdiem kā “stils”, “veids”, “tips”, “marka”, “imitācija”, “metode”, “kā ražots”, “kā”, “līdzīgs” vai tamlīdzīgi”), tomēr neierobežojot piemērošanas jomu līdz vīniem un stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem.

Ženēvas akta 12. pants būtībā nodrošina to, ka aizsargāti nosaukumi nevar vēlāk kļūt par sugasvārdiem.

Ženēvas akta 13. panta 1. punktā ir skaidri paredzēta CVN vai ĢIN un iepriekšēju preču zīmju līdzāspastāvēšana saskaņā ar PTO komisijas secinājumiem strīdā starp ES un ASV/Austrāliju (DS174/DS290), proti, ka līdzāspastāvēšanas pamatā ir *TRIPS* līguma 17. pants. Minētā akta 13. pantā dalībpusēm ir atļauts noteikt ierobežotus izņēmumus attiecībā uz tiesībām, kas piešķirtas ar preču zīmi, tādējādi, ka šāda iepriekšēja preču zīme konkrētos apstākļos nevar dot tās īpašniekam tiesības novērst aizsardzības piešķiršanu reģistrētam CVN vai ĢIN vai to izmantošanu attiecīgajā dalībpusē.

Starptautiskās reģistrācijas tiesisko seku atteikuma paziņojumā norāda iemeslus, kas ir atteikuma pamatā (15. pants). Atteikuma atsaukšana ir iespējama saskaņā ar

Kopīgajā reglamentā (11. noteikumā) norādītajām procedūrām. Lai gan Ženēvas aktā nav dota skaidra atsauce uz sarunām, kuru mērķis ir panākt, ka tiek atsaukts atteikums aizsargāt CVN vai ĢIN, sarunas tik un tā var rīkot, pat ja nav skaidras atsaucē.

Ženēvas akta 17. pantā (Pārejas laiks) ir definēta iespēja noteikt pakāpeniskas izbeigšanas termiņu attiecībā uz iepriekšējiem izmantojumiem.

Attiecībā uz pamatojumu reģistrēta CVN vai ĢIN atzīšanai par spēkā neesošu — attiecīgajā pantā, proti, 19. pantā, nav minēti spēkā neesamības atzīšanas iemesli, tādējādi katra dalībpute var piemērot savus vietējos noteikumus atbilstoši ES tiesību aktiem, lai gan arī tajos nav dots spēkā neesamības atzīšanas iemeslu uzskaitījums.

Ženēvas akts stāsies spēkā pēc trim mēnešiem no dienas, kad to būs ratificējušas piecas puses (29. panta 2. punkts).

Savienībai ir ekskluzīva kompetence attiecībā uz Lisabonas vienošanās Ženēvas aktu. Tas izriet no Tiesas 2017. gada 25. oktobra sprieduma lietā C-389/15, Komisija/Padome, kurā tika precizēts, ka pārskatītās Lisabonas vienošanās projekts, t. i., Ženēvas akts, pirmkārt, ir galvenokārt paredzēts, lai atvieglotu un regulētu tirdzniecību starp Eiropas Savienību un trešām valstīm, un, otrkārt, ka tas tieši un tūlītēji ietekmē šādu tirdzniecību, un tādējādi sarunas par projektu ietilpst ekskluzīvajā kompetencē, kas ar LESD 3. panta 1. punktu ir piešķirta Eiropas Savienībai kopējās tirdzniecības politikas jomā, kura aplūkota LESD 207. panta 1. punktā.

Attiecībā uz lauksaimniecības produktiem — Savienība ir ieviesusi vienotas un visaptverošas ĢIN aizsardzības sistēmas vīniem (1970), stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem (1989), aromatizētajiem vīniem (1991) un citiem lauksaimniecības un pārtikas produktiem (1992). Ņemot vērā to, ka Savienības tiesību akti par lauksaimniecības produktu ĢIN aizsardzību pēc būtības ir ekskluzīvi, dalībvalstīm nav vajadzīgas savas aizsardzības sistēmas, lai aizsargātu Lisabonas sistēmas dalībnieku — trešo valstu — lauksaimniecības produktu ĢIN. Tomēr, kamēr Savienība nav Ženēvas akta dalībpute, tā nevar iesniegt Savienības līmenī reģistrētas ĢIN aizsardzībai atbilstoši Lisabonas sistēmai un nevar aizsargāt dalībpušu — trešo valstu — ĢIN, pamatojoties uz minēto sistēmu.

Lai Savienība varētu pienācīgi īstenot savu ekskluzīvo kompetenci attiecībā uz Lisabonas vienošanās Ženēvas aktu un savas funkcijas savu visaptverošo lauksaimniecības produktu ĢIN aizsardzības sistēmu kontekstā, ES ir jāklūst par dalībputi.

Lai Eiropas Savienība kļūtu par Ženēvas akta dalībputi, vismaz vienai no tās dalībvalstīm ir jābūt Parīzes konvencijas pusei un Savienībai ir jādeklarē, ka tā atbilstoši savām iekšējām procedūrām ir pienācīgi pilnvarota kļūt par šā akta puti un ka atbilstoši tās dibināšanas līgumam ir piemērojami tiesību akti, saskaņā ar kuriem var iegūt reģionālas tiesības uz aizsardzību attiecībā uz ĢIN. Visas dalībvalstis ir Parīzes konvencijas puses. Attiecībā uz tiesību aktiem, saskaņā ar kuriem var iegūt reģionālas tiesības uz aizsardzību attiecībā uz ĢIN, — Savienība saskaņā ar saviem dibināšanas līgumiem ir ieviesusi vienotas un visaptverošas ĢIN aizsardzības sistēmas vīniem (1970), stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem (1989), aromatizētajiem vīniem (1991) un citiem lauksaimniecības un pārtikas produktiem (1992).

Ar šo priekšlikumu Padomes lēmumam Komisija prasa, lai Padome apstiprina Eiropas Savienības pievienošanās Ženēvas aktam.

- **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem šajā politikas jomā**

Attiecībā uz lauksaimniecības produktiem — ES ir ieviesusi vienotas un visaptverošas ĢIN aizsardzības sistēmas vīniem (1970), stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem (1989), aromatizētajiem vīniem (1991) un citiem lauksaimniecības un pārtikas produktiem (1992). Šīs sistēmas nodrošina aptverto produktu aizsargāto nosaukumu plašu aizsardzību visā ES, pamatojoties uz vienotu pieteikumu iesniegšanas procesu. Pašlaik ir noteikti šādi pamatnoteikumi: attiecībā uz vīnu — 2013. gada 17. decembra Regulā (ES) Nr. 1308/2013, attiecībā uz aromatizētajiem vīniem — 2014. gada 26. februāra Regulā (ES) Nr. 251/2014, attiecībā uz stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem — 2008. gada 15. janvāra Regulā (EK) Nr. 110/2008, attiecībā uz lauksaimniecības un pārtikas produktiem — 2012. gada 21. novembra Regulā (ES) Nr. 1151/2012.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Savienības pievienošanās Lisabonas vienošanās Ženēvas aktam atbilst ES vispārējai politikai, kuras mērķis ir, īstenojot divpusējus, reģionālus un daudzpusējus nolīgumus, veicināt un uzlabot ĢIN aizsardzību.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Ņemot vērā Līguma priekšmetu, šis Padomes lēmums ir jāpieņem, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 207. pantu un 218. panta 6. punktu.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. panta 3. punktu subsidiaritātes princips nav piemērojams jomās, kas ir ekskluzīvā ES kompetencē.

- **Proporcionalitāte**

Nepievienošanās gadījumā Savienība un tās dalībvalstis nevarēs gūt labumu, ko nodrošina Lisabonas vienošanās Ženēvas akts. Ņemot vērā Savienības tirdzniecības politikas ekskluzivitāti, tostarp intelektuālā īpašuma komerciālos aspektus, ES dalībvalstīm nav vajadzīgas savas ĢIN aizsardzības sistēmas, lai aizsargātu Lisabonas sistēmas dalībnieku — trešo valstu — lauksaimniecības produktu ĢIN. Kamēr Savienība nav dalībpuše, tā nevar pati iesniegt ES līmenī reģistrētas lauksaimniecības produktu ĢIN aizsardzībai atbilstoši Lisabonas sistēmai un nevar aizsargāt dalībpušu — trešo valstu — ĢIN, pamatojoties uz minēto sistēmu. Lai ES varētu pienācīgi īstenot savu ekskluzīvo kompetenci attiecībā uz Lisabonas sistēmā ietvertajām lauksaimniecības produktu ĢIN, ES ir jāklūst par šīs sistēmas dalībnieci.

- **Instrumenta izvēle**

Padomes lēmums par Savienības pievienošanās Ženēvas aktam noslēgšanu ir atbilstošais tiesību instruments, ņemot vērā Lisabonas vienošanās Ženēvas akta 28. pantu (Kļūšana par šā akta dalībnieku).

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Ex-post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Nav attiecināms.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Ceļvedis par ES pievienošanās Lisabonas vienošanās par cilmes vietu nosaukumiem un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm Ženēvas aktam tika publicēts 2017. gada 21. decembrī, un ieinteresētās personas varēja iesniegt piezīmes līdz 2018. gada 18. janvārim. Noteiktajā termiņā tika saņemtas astoņas piezīmes. Visās, izņemot vienu, būtībā tika atbalstīta šī iniciatīva un ES pievienošanās. Trijās piezīmēs bija pausts uzskats, ka ES ir jāvirza apspriešanās par neluksaimniecisko produktu ĢIN atzīšanu un aizsardzību. Divās piezīmēs bija izteikts iebildums pret saraksta izveidi, jo visām Savienības ĢIN ir jābūt aizsargājamām atbilstoši Ženēvas aktam.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Uzņēmuma *AND International* 2012. gada oktobrī veiktajā pētījumā “*Value of production of agricultural products and foodstuffs, wines, aromatised wines and spirits protected by a geographical indication (GI)*” [“Ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādi (ĢIN) aizsargātu lauksaimniecības un pārtikas produktu, vīnu, aromatizēto vīnu un stipro alkoholisko dzērienu produkcijas vērtība”] (http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/value-gi_en)

tika minētas vairākas priekšrocības, ko ES politika attiecībā uz ĢIN nodrošina patērētājiem (kvalitātes nodrošināšana), ražotājiem (sistēmas atvērtība visiem ražotājiem, kas izpilda kvalitātes prasības; godīga konkurence; uzcelojums; efektīva aizsardzība), sabiedrībai kopumā (vērtīgu produktu sasaiste ar lauku apvidiem; tradīciju saglabāšana; atkārtota ražotāju un patērētāju sasaiste) un videi (tradicionālu produktu sasaiste ar ainavām un lauksaimniecības sistēmām). Izvērtējot ekonomiskos datus par katru no 2768 ĢIN, kas reģistrētas ES-27 valstīs laikposmā no 2005. gada līdz 2010. gadam, pētījumā tika jo īpaši secināts, ka ar ĢIN aizsargāta produkta cena ir vidēji 2,23 reizes augstāka nekā salīdzinājuma ar ĢIN neaizsargāta produkta cena. ES ar ĢIN aizsargāto produktu pārdošanas vērtība (visās nozarēs) 2010. gadā bija EUR 54,3 miljardi (5,7 % no pārdošanas vērtības ES pārtikas un dzērienu nozarē kopumā); aplēstā minēto produktu eksporta vērtība ir EUR 11,5 miljardi (15 % no kopējā ES pārtikas un dzērienu nozares eksporta).

- **Ietekmes novērtējums**

Labāka regulējuma prasībās attiecībā uz šo iniciatīvu nav noteikts, ka ir vajadzīgs ietekmes novērtējums, īstenošanas plāns vai sabiedriska apspriešana. Ceļvedis par ES pievienošanās Lisabonas vienošanās par cilmes vietu nosaukumiem un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm Ženēvas aktam tika publicēts 2017. gada 21. decembrī, un ieinteresētās personas varēja iesniegt piezīmes līdz 2018. gada 18. janvārim. Tika saņemtas astoņas piezīmes.

Pamatnostādnēs par labāku regulējumu ir precizēts, ka ietekmes novērtējums ir jāveic tikai tad, kad tas ir lietderīgi, un novērtējums ir jāveic katrā atsevišķajā gadījumā. Ietekmes novērtējums principā nav vajadzīgs, ja Komisijai ir mazas izvēles iespējas vai izvēles nav vispār. Tas attiecas uz šo gadījumu, jo pievienošanās Lisabonas vienošanās Ženēvas aktam ir pamatota, ņemot vērā Savienības ekskluzīvo

kompetenci jautājumos, uz kuriem attiecas Ženēvas akts, un tas arī būtu loģisks secinājums pēc Lisabonas sistēmas, kurā iesaistījusies ES, pārskatīšanas procesa.

ES dalība dotu vairākas priekšrocības. Tas nodrošinātu, ka pašreizējās un turpmākās ĢIN, kas reģistrētas ES līmenī, bet ko attiecīgās septiņas ES dalībvalstis nav reģistrējušas Lisabonas Savienībā, var kļūt aizsargājamas Lisabonas sistēmā. ES ĢIN principā varētu iegūt ātru augsta līmeņa aizsardzību uz nenoteiktu laiku visās pašreizējās un turpmākajās Ženēvas akta dalībpusēs. Izveidotais daudzpusējais reģistrs uzlabotu Eiropas ĢIN reputāciju, pateicoties aizsardzības plašajam ģeogrāfiskajam aptvērumam atbilstoši Ženēvas aktam. Sagaidāms, ka uzlabotā ĢIN starptautiskā aizsardzība, kas iegūta ES pievienošanās rezultātā, nostiprinās un, iespējams, paplašinās ĢIN aizsardzības labvēlīgo ietekmi uz iekļaujošu izaugsmi un nodarbinātību lauksaimniecības nozarē, ražojot produktus ar augstu pievienoto vērtību, uz tirdzniecības un ieguldījumu plūsmām, uzņēmumu un jo īpaši MVU konkurētspēju, kā arī attiecībā uz iekšējā tirgus darbību un konkurenci un intelektuālā īpašuma tiesību (IĪT) aizsardzību. Lauksaimnieku un pārtikas ražotāju intelektuālā īpašuma tiesības uz to produktiem, kas aizsargāti ar ĢIN, ir neaizsargātas pret ļaunprātīgu izmantošanu un var tikt zaudētas, jo īpaši pasaules tirgos. ES pievienošanās Lisabonas sistēmai palīdzētu ieinteresētajām personām no lauku rajoniem aizsargāt pasaules līmenī to, kas ir vērtīgs vietējā līmenī, tādējādi pretojoties ierastajai globalizācijas tendencei virzīties uz vienotiem preču standartiem un lauksaimniecības produktu cenu samazināšanas spiedienam. Pašreizējā neskaidrajā politiskajā un ekonomiskajā situācijā tas būtu uzskatāms apliecinājums lauku kopienai, ka ES rīkojas, lai aizsargātu tās intereses visā pasaulē. Tā kā Ženēvas akts kopumā ir līdzvērtīgs ES tiesību aktiem par lauksaimniecības produktu ĢIN aizsardzību, nav paredzams, ka ES pievienošanās nolūkā būs jāveic nozīmīgi minēto tiesību aktu pielāgojumi pēc būtības.

No administratīvā viedokļa Ženēvas akts paredz vienotu noteikumu kopumu aizsardzības iegūšanai visās dalībpusēs un tādējādi arī vienkāršāku un efektīvāku mehānismu salīdzinājumā ar pašreizējo ES praksi reglamentēt dažādas vietējās procedūras, pieņemot divpusējus nolīgumus. No tirdzniecības politikas viedokļa tas apliecinās ES atbildīgo vadošo lomu multilaterālisma veicināšanā. Nav sagaidāms, ka ES pievienošanās radīs papildu izmaksas vai slogus ES uzņēmējiem vai ES dalībvalstīm, kas vēlas, lai to ĢIN tiktu aizsargātas Lisabonas sistēmā, salīdzinot ar līdzšinējo situāciju. Tieši pretēji — ir sagaidāms, ka pievienošanās pat samazinās šīs administratīvās izmaksas un slogus.

Uzņēmumiem ES pievienošanās neradīs papildu izmaksas vai administratīvus slogus saistībā ar pielāgošanos, atbilstības nodrošināšanu vai darījumu kārtošanu, izņemot iespējamās individuālas maksas par pārbaudi, ko var piemērot Lisabonas Savienības dalībvalstis, taču tās samazināsies par summu, kuru varēs ietaupīt, pateicoties tam, ka tiek izmantota starptautiskā procedūra.

Ženēvas akts pieļauj, ka ES pievienojas kopā ar tās dalībvalstīm. Tomēr, ņemot vērā ES lauksaimniecības produktu ĢIN aizsardzības sistēmas vienotību un visaptveramību, visi cilmes vietu nosaukumi (CVN) vai ĢIN, ko minētās septiņas ES dalībvalstis ir iesniegušas aizsardzībai Lisabonas sistēmā (pašlaik aptuveni 800) un kas ir aizsargājami atbilstoši ES tiesību aktiem, vairs nav jāaizsargā ar valsts tiesību aktiem, bet ir jāaizsargā tikai ar ES tiesību aktiem. Minētais attieksies arī uz tādu ĢIN aizsardzību, kuru izcelsme ir trešās valstīs, kas ir Lisabonas Savienības dalībvalstis, un kuras arī iesniedza aizsardzībai šādas trešās valstis. Tādējādi ES pievienošanās radīs ES dalībvalstīm mazāku administratīvo slogu saistībā ar to dalību Lisabonas sistēmā.

Proti, pēc ES pievienošanās būs iespēja veikt meklēšanu Lisabonas sistēmas reģistrā — tā vietā, lai sīki apspriestu ĢIN divpusējo aizsardzību. Tas atbilstu praksei, kāda pastāv citās intelektuālā īpašuma tiesību (IĪT) jomās, proti, kad ES iesaista savus partnerus, lai tie pievienotos un izpildītu starptautiskus nolīgumus par IĪT, piemēram, Bernes Konvenciju par autortiesībām un Madrides Protokolu par preču zīmēm, nevis izveido atšķirīgu uzņēmumu tīklu, kas varētu maldināt ieinteresētās personas.

ES pievienošanās, iespējams, veicinās to, ka vairāk trešo valstu pievienosies Lisabonas sistēmai, jo tādējādi tām tiktu nodrošināta piekļuve aizsardzībai visā Lisabonas Savienībā un tās varētu gūt labumu no efektīvas pārbaudes procedūras attiecībā uz individuālām ĢIN, ja vien to sistēma būs līdzvērtīga ES sistēmai.

ES pievienošanās var radīt arī labvēlīgu ietekmi attiecībā uz jaunattīstības valstīm, kas apsver iespēju pievienoties Ženēvas aktam, jo to ĢIN varētu iegūt aizsardzību ES ar Lisabonas sistēmas starpniecību. Interesi par pievienošanos Lisabonas Savienībai ir izrādījis arī Āfrikas IĪ birojs *OAPI*, kura sastāvā ir 17 locekļi, un tā ir labvēlīga zīme, kas liecina, ka ĢIN ir pievilcīgs instruments, lai aizsargātu jaunattīstības valstu lauksaimnieku tiesības un tradicionālās vērtības.

Par iespējamām trūkumiem varētu uzskatīt šādus aspektus: dalība Lisabonas sistēmā vēl ir ierobežota un pastāv bažas, ka progress ĢIN jomā PTO ietvaros varētu kļūt vēl nenasniedzamāks; dažas ES dalībvalstis ir skeptiski noskaņotas par ES pievienošanos; pastāv neskaidrība par finansiālo ietekmi. Tomēr modernizētajai sistēmai, ko paredz Ženēvas akts, būtu jābūt pievilcīgākai potenciālajiem jaunajiem dalībniekiem; progresam *WIPO* varētu pat būt netieša labvēlīga ietekme uz PTO notiekošajām apspriedēm par ĢIN, radot attiecīgu sinerģiju un virzot pārskatīto Lisabonas vienošanos tuvāk PTO procesam; ES dalībvalstīm, kurām ir iebildumi pret Lisabonas sistēmu, nebūs jāpievienojas; un Lisabonas Savienības dalībvalstis ir guvušas panākumus savos centienos nodrošināt Lisabonas sistēmas finanšu stabilitāti.

Kopumā priekšrocības, ko radīs ES pievienošanās Lisabonas vienošanās Ženēvas aktam, būs lielākas nekā trūkumi. Lai īstenotu ES pievienošanos Lisabonas sistēmai, Komisijai būs jā sagatavo tādu tiesību aktu priekšlikums, kas vajadzīgi, lai būtu iespējama ES pievienošanās Lisabonas vienošanās Ženēvas aktam un tā īstenošana.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Nav attiecināms.

- **Pamattiesības**

Savienības pievienošanās Lisabonas vienošanās Ženēvas aktam palīdzēs izpildīt Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. panta 2. punktā noteiktās prasības, proti, ka intelektuālais īpašums tiek aizsargāts.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Skatīt pievienoto finanšu pārskatu.

5. CITI JAUTĀJUMI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Nav attiecināms.

- **Skaidrojošie dokumenti (attiecībā uz direktīvām)**
Nav attiecināms.
- **Konkrētu priekšlikuma noteikumu sīkāks skaidrojums**
Nav attiecināms.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par Eiropas Savienības pievienošanos Lisabonas Vienošanās par cilmes vietu nosaukumiem un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm Ženēvas aktam

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 207. pantu saistībā ar tā 218. panta 6. punkta a) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta piekrišanu,

tā kā:

- (1) Ar 1958. gada 31. oktobra Lisabonas Vienošanos par cilmes vietu nosaukumu aizsardzību un to starptautisko reģistrāciju¹ ("Lisabonas vienošanās") tika izveidota īpaša savienība ("Īpašā savienība") kā daļa no Rūpnieciskā īpašuma aizsardzības savienības, kas izveidota ar Parīzē 1883. gada 20. martā parakstīto Konvenciju par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību ("Parīzes konvencija"). Saskaņā ar Lisabonas vienošanās nosacījumiem dalībpusēs apņemas aizsargāt savā teritorijā pārējo Īpašās savienības dalībvalstu produktu cilmes vietu nosaukumus, kas kā tādi ir atzīti un aizsargāti izcelsmes valstī un ir reģistrēti Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas Starptautiskajā birojā, ja vien puses viena gada laikā no reģistrācijas pieprasījuma dienas nepaziņo, ka tās nevar nodrošināt šādu aizsardzību.
- (2) Lisabonas vienošanās dalībpusēs ir septiņas ES dalībvalstis, proti, Bulgārija (kopš 1975. gada), Čehijas Republika (kopš 1993. gada), Francija (kopš 1966. gada), Itālija (kopš 1968. gada), Ungārija (kopš 1967. gada), Portugāle (kopš 1966. gada) un Slovākija (kopš 1993. gada). Trīs citas ES dalībvalstis, proti, Grieķija, Spānija un Rumānija, Lisabonas vienošanos ir parakstījušas, bet nav ratificējušas. Savienība pati nav Lisabonas vienošanās puse, jo minētā vienošanās paredz, ka tai var pievienoties tikai valstis.
- (3) 2015. gada 20. maijā tika pieņemts Lisabonas Vienošanās par cilmes vietu nosaukumiem un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm Ženēvas akts² ("Ženēvas akts"), ar ko tika pārskatīta Lisabonas vienošanās. Proti, ar Ženēvas aktu ir paplašināts Īpašās savienības tvērums, lai produktu cilmes vietu nosaukumu aizsardzību attiecinātu uz visām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm PTO Līguma par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem nozīmē. Ženēvas akts ir saderīgs ar minēto līgumu un ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem par lauksaimniecības produktu cilmes vietu nosaukumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību un ļauj par tā dalībpusēm kļūt starptautiskām organizācijām.

¹

http://www.wipo.int/export/sites/www/lisbon/en/legal_texts/lisbon_agreement.pdf.

²

http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/treaties/en/lisbon/trt_lisbon_009en.pdf.

- (4) Savienībai ir ekskluzīva kompetence jomās, uz kurām attiecas Ženēvas akts. Tas tika apstiprināts Tiesas 2017. gada 25. oktobra spriedumā lietā C-389/15³, kurā tika paskaidrots, ka pārskatītās Lisabonas vienošanās projekts, kas vēlāk pieņemts kā Ženēvas akts, būtībā ir paredzēts tam, lai atvieglotu un regulētu tirdzniecību starp Eiropas Savienību un trešām valstīm, un ka tas tieši un tūlītēji ietekmē šādu tirdzniecību. Tādējādi sarunas par Ženēvas aktu bija Savienības ekskluzīvajā kompetencē, kas piešķirta ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 3. panta 1. punktu, jo tās notika kopējās tirdzniecības politikas jomā, kas minēta tā paša līguma 207. panta 1. punktā, jo īpaši attiecībā uz intelektuālā īpašuma komerciālajiem aspektiem.
- (5) Attiecībā uz konkrētiem lauksaimniecības produktiem — Savienība ir ieviesusi vienotas un visaptverošas ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēmas vīniem (1970), stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem (1989), aromatizētajiem vīniem (1991) un citiem lauksaimniecības un pārtikas produktiem (1992). Pamatojoties uz ekskluzīvo kompetenci atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību 3. pantam, dalībvalstīm nav vajadzīgas savas aizsardzības sistēmas, lai aizsargātu Īpašās savienības dalībvalstu — trešo valstu — lauksaimniecības produktu cilmes vietu nosaukumus un ģeogrāfiskās izcelsmes norādes. Tomēr, ja Savienība nav Ženēvas akta dalībpuse, tā nevar iesniegt Savienības līmenī reģistrētus lauksaimniecības produktu cilmes vietu nosaukumus un ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzībai Īpašajā savienībā vai aizsargāt dalībnieku — trešo valstu — cilmes vietu nosaukumus un ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, izmantojot Savienības ieviestās aizsardzības sistēmas.
- (6) Lai Savienība varētu pienācīgi īstenot savu ekskluzīvo kompetenci jomās, uz kurām attiecas Ženēvas akts, un savas funkcijas saistībā ar savām visaptverošajām lauksaimniecības produktu cilmes vietu nosaukumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēmām, Savienībai būtu jāklūst par Ženēvas akta dalībpusi.
- (7) Savienības pievienošanās Ženēvas aktam atbilst Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. panta 2. punktam, kurā noteikts, ka intelektuālais īpašums tiek aizsargāts.
- (8) Tāpēc Eiropas Savienībai ir jāpievienojas Ženēvas aktam.
- (9) Komisijai būtu jāpārstāv Eiropas Savienība Īpašajā savienībā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 17. panta 1. punktu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Savienības vārdā tiek apstiprināta Eiropas Savienības pievienošanās Lisabonas Vienošanās par cilmes vietu nosaukumiem un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm Ženēvas aktam (“Ženēvas akts”).

Ženēvas akta teksts ir pievienots šim lēmumam.

2. pants

³ Tiesas 2017. gada 25. oktobra spriedums Komisija/Padome, C-389/15, ECLI:EU:C:2017:798 [45. punkts un turpmākie punkti].

Padomes priekšsēdētājs ieceļ personu, kas ir pilnvarota Eiropas Savienības vārdā deponēt Ženēvas akta 28. panta 2. punkta ii) apakšpunktā paredzēto pievienošanās instrumentu, tā izsakot Eiropas Savienības piekrišanu uzņemties saistības, ko uzliek Ženēvas akts.

3. pants

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 17. panta 1. punktu Eiropas Savienību Īpašajā savienībā pārstāv Komisija. Komisija Eiropas Savienības vārdā sniedz visus atbilstoši Ženēvas aktam vajadzīgos paziņojumus.

Komisija jo īpaši ir Ženēvas akta 3. pantā minētā kompetentā iestāde, kas atbild par Ženēvas akta pārvaldību Eiropas Savienības teritorijā un par saziņu ar Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas Starptautisko biroju atbilstoši Ženēvas aktam un atbilstoši Lisabonas vienošanās un Lisabonas vienošanās Ženēvas akta Kopīgajam reglamentam ("Kopīgais reglaments")⁴.

4. pants

Saskaņā ar Ženēvas akta 29. panta 4. punktu pievienošanās instrumentam pievienotā deklarācijā norāda Ženēvas akta 15. panta 1. punktā minētā termiņa pagarināšanu par vienu gadu un termiņus, kas minēti tā paša akta 17. pantā, saskaņā ar Kopīgajā reglamentā noteiktajām procedūrām.

Saskaņā ar Kopīgā reglamenta 5. noteikuma 3. punkta a) apakšpunktu pievienošanās instrumentam pievienotā paziņojumā, kas adresēts Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas ģenerāldirektoram, norāda prasību, ka, lai aizsargātu reģistrētu cilmes vietas nosaukumu vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādi Savienības teritorijā, pieteikumā papildus Kopīgā reglamenta 5. noteikuma 2. punktā izklāstītajam obligātajam saturam ir jānorāda informācija — cilmes vietas nosaukuma gadījumā — par preces kvalitāti vai iezīmēm un tās saistību ar ražošanas ģeogrāfiskā apgabala ģeogrāfisko vidi un — ģeogrāfiskās izcelsmes norādes gadījumā — par preces kvalitāti, reputāciju vai citām iezīmēm un tās saistību ar izcelsmes ģeogrāfisko apgabalu.

5. pants

Šis lēmums stājas spēkā [..].

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*

⁴ Lisabonas vienošanās un Lisabonas vienošanās Ženēvas akta Kopīgais reglaments, ko pieņēmusi Lisabonas Savienības Asambleja 2017. gada 11. oktobrī, http://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=376416, dok. WIPO A/57/11, 2017. gada 11. oktobris.

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

FINANŠU PĀRSKATS		FS/18/YG/mh XXX agri.ddg2...XXX 6.221.2018.1 DATUMS: 2018. gada 5. marts	
1. BUDŽETA POZĪCIJA 05 06 01		APROPRIĀCIJAS EUR 7,228 miljoni	
2. NOSAUKUMS Priekšlikums Padomes lēmumam par Eiropas Savienības pievienošanas Lisabonas Vienošanās par cilmes vietu nosaukumiem un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm Ženēvas aktam			
3. JURIDISKAIS PAMATS Līguma par Eiropas Savienības darbību 207. pants un 218. panta 6. punkts			
4. MĒRĶIS Ar šo priekšlikumu Padomes lēmumam Komisija prasa, lai Padome apstiprina Eiropas Savienības pievienošanas Ženēvas aktam.			
5. FINANSIĀLĀ IETEKME	12 MĒNEŠU PERIODS (miljonos EUR)	KĀRTĒJAIS FINANŠU GADS 2018 (miljonos EUR)	NĀKAMAIS FINANŠU GADS 2019 (miljonos EUR)
5.0. IZDEVUMI - KO SEDZ NO ES BUDŽETA (KOMPENSĀCIJAS / INTERVENES PASĀKUMI) - VALSTU IESTĀDES - CITI	-	1,0 1,0 - -	1,0 (aplēse)
5.1. IEŅĒMUMI - ES PAŠU RESURSI (NODEVAS / MUITAS NODOKĻI) - VALSTU			
	2020	2021	2022
5.0.1. PAREDZAMIE IZDEVUMI			
5.1.1. PAREDZAMIE IEŅĒMUMI			
5.2. APRĒĶINA METODE: nenosaka šajā posmā			
6.0. VAI PROJEKTU VAR FINANSĒT NO APROPRIĀCIJĀM, KAS IERAKSTĪTAS KĀRTĒJĀ BUDŽETA ATTIECĪGAJĀ NODAĻĀ?			JĀ NĒ
6.1. VAI PROJEKTU VAR FINANSĒT, VEICOT KĀRTĒJĀ BUDŽETA STARPNODAĻU PĀRVIETOJUMUS?			JĀ NĒ
6.2. VAI BŪS VAJADZĪGS PAPILDU BUDŽETS?			JĀ NĒ
6.3. VAI APROPRIĀCIJAS BŪS JĀIERAKSTA NĀKAMO GADU BUDŽETOS?			JĀ NĒ
PIEZĪMES Maksas sedz dalībvalsts, kurā ir cilmes vietas nosaukuma vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādes izcelsme. Tomēr Savienība var veikt īpašu finansiālu iemaksu atbilstoši Ženēvas akta 24. panta 2. punkta v) apakšpunktam, ievērojot Savienības gada budžetā šim nolūkam pieejamos līdzekļus. 2018. gadā budžeta pozīcijā 05 06 01 šim nolūkam ir atvēlēti līdzekļi EUR 1 miliona apmērā.			

